

Suça ?li?kin Ki?ileraras? Motivasyonlar le?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Suça ?li?kin Ki?ileraras? Motivasyonlar le?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31224>

Özet

Suç İlişkin Kişilerarası Motivasyonlar Ölçeği, bireylerin suç teşkil eden davranışları sergilemelerine neden olan temel kişilerarası motivasyonları ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, Türk kültürüne 2007 yılında Ebru Taysi tarafından başarıyla uyarlanmış ve geliştirilmiştir. Uyarılma çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlayarak, Türkiye'deki kriminolojik ve adli psikoloji araştırmalarında kullanılmak üzere sağlam bir temel oluşturmuştur. Ölçek, 11 maddeden oluşmakta olup, **İntikam** ve **Kaçınma** olmak üzere iki ana boyutta motivasyonel eğilimleri değerlendirmektedir.

Bu araç, suç davranışlarının altında yatan sosyal ve duygusal dinamikleri anlamada araştırmacılara önemli bir bakış açısı sunar ve özellikle suçun önlenmesi ile rehabilitasyon stratejilerinin geliştirilmesine bilimsel veri sağlamaya hedefler.

Anahtar Kelimeler

Suç motivasyonu, kişilerarası ilişkiler, intikam, kaçınma, psikometrik araç, psikolojik ölçek, uyarılma, adli psikoloji, kriminoloji.

Yazarlar

Ebru Taysi

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireyleri suç eylemlerine iten kişilerarası faktörleri ve motivasyonlar sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, özellikle bireylerin sosyal çevrelerinden kaynaklanan haksızlıklar veya tehditler karşısında geliştirdikleri tepkileri, suç davranışları bağlamında nicelleştirmeyi amaçlar.

Ölçek, motivasyonel süreçleri iki temel ekseninde inceleyerek, intikam alma arzusunun (aktif bir tepki) ve belirli sosyal durumlardan veya kişilerden kaçınma ihtiyacının (pasif bir tepki) suç teşkil eden eylemlere ne ölçüde katkıda bulunduğunu belirlemeyi hedefler. Bu ayrımla, suç davranışlarının nedenlerini daha derinlemesine analiz etme fırsatı sunar.

Yapı

Suç İlişkin Kişilerarası Motivasyonlar Ölçeği, suç davranışına yol açan iki farklı kişilerarası motivasyonel yapıyı ölçmek üzere tasarlanmıştır:

İntikam: Bu faktör, bireyin kendisine yapılmış bir haksızlığa veya algılanan zarara misilleme

yapma, öç alma dürtüsünü ifade eder. Bu, genellikle do?rudan hedefe yönelik agresif e?ilimleri içerir.

Kaç?nma: Bu faktör, bireyin ho? olmayan sosyal durumlardan, çat??malardan veya tehdit edici ki?ilerden uzak durma, kendini koruma çabası?n? ifade eder. Bu kaç?nma davran???, dolayl? yoldan yasa d??? eylemlere yönelme ?eklinde ortaya ç?kabilir.

Uyarlama çal??ması?, bu iki alt boyutun Türk kültüründeki suç motivasyonlar?n? aç?klamakta yeterli oldu?unu göstermi?tir, toplamda 11 madde bu iki yapı?y? temsil etmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??maları?, yapısal geçerli?i belirlemek amacıyla iki farklı psikolojik araçla korelasyonel analizler yapılarak gerçekleştirilmi?tir: **K?sa Semptom Envanteri (KSE)** ve **Suçluluk-Utanç Ölçe?i (SUTÖ)**. Bu araçlar?n seçimi, suç motivasyonlar?n?n psikopatoloji ve duygusal tepkilerle ili?kili oldu?u varsayıma dayanmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre, KSE alt ölçekleri ile Suça ?li?kin Ki?ileraras? Motivasyonlar Ölçe?i (ÇBÖÖ) alt ölçekleri arasında korelasyon katsayılar? .01 ile .67 arasında de?irmektedir. Bu bulgular, ölçe?in ölçtü?ü motivasyonel yapılar?n, genel psikopatoloji belirtileriyle (KSE) farklı düzeylerde ili?kili oldu?unu göstermektedir. Ayrıca, SUTÖ ile ÇBÖÖ alt ölçekleri arasında da istatistiksel olarak **anlamlı korelasyonlar** tespit edilmi?tir, bu da suç motivasyonlar?n?n suçluluk ve utanç duygular?yla teorik beklentilere uygun bir ili?ki içinde oldu?unu do?ulamaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizi, maddeler arasındaki iç tutarlılı??n değerlendirilmesi yoluyla yapılmı?tır. Genel güvenilirlik katsayısı, **Cronbach Alfa** değeri kullanılarak .82 olarak belirlenmi?tir. Bu değer, ölçe?in genel olarak yüksek bir iç tutarlılı??a sahip oldu?unu ve maddelerin tutarlı bir şekilde aynı psikolojik yapı?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Ayrıca, uyarlama çal??masında incelenen 15 faktör alt ölçe?inin güvenilirlik katsayılar? da detaylı olarak raporlanmı?tır. Bu alt ölçekler için güvenilirlik katsayılar? .64 ile .95 gibi geni? bir aralıkta da?lmaktadır. Bu sonuçlar, ölçe?in bazı spesifik motivasyonel bile?enlerinin çok yüksek düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu, di?er bazıları?n ise kabul edilebilir alt sınırlarda yer aldığını?n? ifade etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??ması?, faktör yapı?ının Türk kültürü bağlamında iki ana faktör altında toplandı??n? ortaya koymuştur. Bu faktörler, ölçe?in teorik çerçevesine uygun olarak **?ntikam** ve **Kaç?nma** motivasyonlar?dır. Ölçek, toplamda 11 maddeden oluşmaktadır.

Faktör da??ı?m? ?u ?ekildedir: ?ntikam alt boyutu 5 maddeyi, Kaç?nma alt boyutu ise 6 maddeyi kapsamaktadır. Bu sadeleştirilmi? yap?, ölçe?in k?sa ve uygulamas? kolay olmas?na sa?larken, ayn? zamanda suç davran???na yol açan temel ki?ileraras? dinamikleri güçlü bir ?ekilde temsil etme yetene?ini korumaktadır.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Psikometrik Ölçek)

Format: Kendi kendine raporlama (Self-Report) format?nda uygulanır.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kin bireyler; özellikle suç davran???lar?na yönelik motivasyonlar? ara?t?rmaya uygun popülasyonlar (kriminoloji veya adli psikoloji çal???maları).

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal???ması, Türk kültüründeki yeti?kin popülasyon üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert derecelendirme sistemi kullanılarak puanlanır. Derecelendirme format? şöyledir: (1= kesinlikle katılmıyorum - 5= kesinlikle katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

Sosyal psikoloji, suçluluk, utanç, Cronbach alfa, faktör yap?s?, K?sa Semptom Envanteri (KSE), Suçluluk-Utanç Ölçe?i (SUTÖ), psikolojik de?erlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcısı: Bilgi mevcut değil

Ba?lı?k E-posta Adresleri: etaysi@yahoo.com (Ebru Taysi)

Yazma Adresi: Yazma detaylar? için sorumlu yazarın ba?lı? oldu?u kurum veya e-posta adresi kullanılmaktadır.

?zinler, Ücret ve Test Y?i?

Ölçe?in Türk kültürüne uyarlama çal???ması **2007** y?l?nda tamamlanmış ve yayınlanmıştır. Ölçe?in akademik veya klinik amaçlı? kullanılm? için gerekli izinler, sorumlu yazar Ebru Taysi ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilerek talep edilmelidir.

Bu ölçeğin orijinal PDF belgesi, aşağıdaki adresten indirilebilir: suca-iliskin-kisilerarasi-motivasyonlar-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Taysi, E. (2007). Suça İlişkin Kişilerarası Motivasyonlar Ölçeğini Türk kültürüne uyarlama çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 10(20), 63-74.

Makalenin orijinaline aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: turkpsikolojiyazilari.com

Suç İlişkin Kişilerarası Motivasyonlar Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

2 alt boyut ve 11 madde

İntikam (5 m): Bunu ödeteceğim.

Kaçınma (6 m): Ondan kaçınıyorum.